

ב' בתמוז תש"ף, 24.6.2020

גיליון מס' 715

פרשת חקת

פרשיות התורה ולוח השנה

מאת גדעון ישראלי, עין הנצי"ב

כשהגיעה אלי הפניה לכתוב לדרך פרשת השבוע, ביקשו בטעות שאכתוב לשבת פרשת "חוקת-בלק", פרשות שאינן מתחברות במנהג ארץ ישראל הרגיל. האנקדוטה הזאת עוררה אותי להביא מעט ובקיצור מהדברים הנהוגים בסדר קריאת התורה, ולעסוק בעיקר בחיבור של פרשות בחלק משבתות השנה.

ההתפתחות של סדר הקריאה בתורה בקהילות ישראל, נעשתה בשלבים. בתחילה הונהגה קריאה של קטעים מוגדרים בחגים ובמועדים וכן בימי שני, חמישי ושבת. בהמשך, כנראה בתקופת המשנה, הונהגה קריאה של קטעי תורה לפי סדר, אך ללא מסגרת מוגבלת של זמן. החלוקה הנוכחית של פרשות השבוע מותאמת למנהג יהדות בבל. לפי מנהג זה היו קוראים את כל התורה בכל שנה. בארץ ישראל היו נוהגים לעבור על כל התורה פעם בשלוש שנים, אך עד המאה השמינית, עברו כל קהילות ישראל (כמעט) לנהוג כמנהג בבל.

השמות המקובלים לפרשות השבוע נקבעו לפי מילה או מילים מרכזיות בנושא הפרשה הנמצאות בתחילת הפרשה, לרוב בפסוק הראשון שלה.

כיצד מתאימים את קריאת התורה ללוח השנה?

בשנה עברית לא מעוברת יש בין 353-355 ימים, כלומר 50 או 51 שבתות. בשנה מעוברת יש בין 383-385 ימים, כלומר 54 או 55 שבתות. תמיד יהיו שתי שבתות בשנה בהן לא קוראים פרשה (סוכות ופסח), על כן המספר הגדול ביותר של שבתות בשנה בהן קוראים פרשה הוא 53, שזהו בדיוק מספר הפרשות בתורה ללא "וזאת הברכה" שקוראים גם בחג שחל באחד מימות החול. כאשר יום השבת חל באחד מחמשת החגים שבתורה: ראש השנה, יום כיפור, סוכות, פסח, שבועות, אין קוראים בה את פרשת השבוע, אלא קטע מיוחד המתייחס לחג. לעומת זאת, את פרשת "וזאת הברכה" קוראים תמיד בשמחת תורה גם אם חל החג ביום חול.

על מנת להספיק לקרוא את כל הפרשות בשנים בהן אין 55 שבתות, או בשנים שבהן חלים ראש השנה או יום כיפור בשבת, נוהגים לחבר שתי פרשות ולקוראן יחד בשבת אחת. בארץ ישראל יש ששה זוגות של פרשות שניתן לחבר, ובחופף לארץ נוסף גם זוג שביעי. כעיקרון, מחברים שתי פרשות קצרות יחד (בפרשה ממוצעת קצת מעל 100 פסוקים). כך הדבר בניצבים-וילך (שבשתייהן יחד יש 70 פסוקים), בתזריע-מצורע (שבשתייהן יחד 157 פסוקים), באחרי מות-קדושים (שהן יחד 144 פסוקים) ובהר-בחוקותי (שהן יחד 135 פסוקים). הפרשות האחרות המתחברות נבחרו ככל הנראה בגלל מקומן בלוח השנה. זוגות הפרשיות המתחברות רק כאשר הדבר נדרש על מנת שפרשת "דברים" תיקרא בשבת שלפני "תשעה באב" הן - ויקהל-פקודי, תזריע-מצורע, אחרי מות-קדושים, בהר-בחוקותי, מטות-מסעי. פרשיות ניצבים-וילך מתחברות כאשר חלים ראש השנה או יום כיפור בשבת, ונותרת שבת

חסרה לקריאת פרשה. לחיבור פרשות אלו ניתן הסימן "בג המלך פת וילך" שמשמעותו - אם יום "המלך" = כלומר ראש השנה, יוצא ביום ב' או ביום ג' - פרשת וילך נקראת בנפרד.

בחוג לארץ ישנן שתי אפשרויות לשינויים לעומת הקריאה בארץ ישראל: ראשית, אם פסח חל בשבת, שמיני של פסח בחוג לארץ הוא חג ולכן לא קוראים בו פרשה, בעוד שבארץ ישראל קוראים את פרשת השבוע. כדי לפצות על השבת החסרה מחברים את בהר-בחוקותי בשנה רגיל, ואת מטות-מסעי אם השנה מעוברת. אפשרות שנייה היא כאשר שבועות חל ביום שישי, ואז היום השני (שנחגג רק בחוג לארץ) חל בשבת ודוחה את קריאת הפרשה. בשנים בהן זה קורה, שנים בהן פסח חל ביום חמישי, מחברים בחוג לארץ את "חקת" ו"בלק" כיוון שמטות ומסעי ממילא מחוברות.

מסובך? ועדיין לא הזכרנו כלל את קריאת ההפטרות...
מי ייתן ונזכה לקרוא בתורה לאורך שנים רבות ונעימות. שבת שלום

גדעון ישראלי, בן וחבר קיבוץ עין הנצי"ב. (כמעט 70 שנה). נשוי לשרה, אב לארבעה וסבא מאושר לנכדים ונכדות. עוסק בתפקיד מקדם התיישבות במועצה האזורית עמק המעיינות.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il